

NÂNG CAO HIỆU QUẢ CÔNG TÁC PHỔ BIẾN, GIÁO DỤC PHÁP LUẬT CỦA CÔNG AN XÃ Ở KHU VỰC BIÊN GIỚI

■ ThS. LÊ THỊ THU THỦY*

Tóm tắt: Phổ biến, giáo dục pháp luật là một trong những nhiệm vụ cơ bản của quản lý nhà nước và là cầu nối giữa pháp luật với người dân. Trong giai đoạn hiện nay, khi yêu cầu về xây dựng Nhà nước pháp quyền và phát huy vai trò quản lý xã hội bằng pháp luật ngày càng cao, công tác phổ biến, giáo dục pháp luật của lực lượng Công an xã càng đóng vai trò quan trọng. Bài viết nghiên cứu thực trạng công tác phổ biến, giáo dục pháp luật của lực lượng Công an xã ở khu vực biên giới, xác định những kết quả đạt được và khó khăn, vướng mắc gặp phải. Trên cơ sở đó, đề xuất giải pháp nhằm góp phần nâng cao hiệu quả công tác phổ biến, giáo dục pháp luật của lực lượng Công an xã ở khu vực biên giới trong thời gian tới.

Từ khóa: phổ biến, giáo dục pháp luật; Công an xã; khu vực biên giới.

Nhận bài: 23/6/2025

Hoàn thành biên tập: 08/10/2025

Duyệt đăng: 06/11/2025

IMPROVING THE EFFECTIVENESS OF THE LEGAL DISSEMINATION AND EDUCATION BY THE COMMUNE POLICE IN BORDER AREAS

Abstract: Dissemination and education of law is one of the basic tasks of state management and is a bridge between the law and the people. In the current period, when the requirements for building a rule-of-law state and promoting the role of social management by law are increasingly high, the work of disseminating and educating the law by the communal police force plays an increasingly important role. This article studies the current situation of disseminating and educating the law by the communal police force in border areas, identifies the achievements and difficulties and obstacles encountered. On that basis, it proposes solutions to contribute to improving the effectiveness of disseminating and educating the law by the communal police force in border areas in the coming time.

Keywords: Disseminating and educating the law; communal police; border areas.

Article received: 23/6/2025 Editing completed: 08/10/2025 Approved for publication: 06/11/2025

Đặt vấn đề

Khi lực lượng Công an nhân dân được tổ chức lại còn ba cấp, Công an xã đã được chính quy hóa, trở thành lực lượng nòng cốt,

“lá chắn thép” trong bảo vệ an ninh, trật tự ở cơ sở, đặc biệt, giữa biên giới xa xôi, nơi “phên dậu” Tổ quốc. Tuy nhiên, khu vực biên giới với tỷ lệ hộ nghèo cao, trình độ dân trí thấp,

* Khoa Luật, Trường Cao đẳng Cảnh sát nhân dân I

giao thông đi lại khó khăn, đồng thời, đây cũng là địa bàn nhạy cảm, dễ bị kẻ địch lợi dụng để chống phá, chia rẽ khối đại đoàn kết dân tộc, gây mất ổn định chính trị - xã hội, do đó, tình trạng người dân vi phạm pháp luật vẫn xảy ra, gây ảnh hưởng đến an ninh, trật tự, an toàn xã hội. Để bảo vệ chủ quyền lãnh thổ, an ninh biên giới quốc gia, trật tự, an toàn xã hội, cần phải làm tốt công tác phổ biến, giáo dục pháp luật (PBGDPL) ở khu vực biên giới, phát huy vai trò của các cơ quan, ban, ngành trong công tác truyền truyền pháp luật, đặc biệt là lực lượng Công an xã.

1. Hoạt động phổ biến, giáo dục pháp luật của lực lượng Công an xã ở khu vực biên giới

1.1. Khái niệm

PBGDPL là từ ghép giữa “phổ biến pháp luật” và “giáo dục pháp luật”.

Theo Từ điển tiếng Việt, “phổ biến là làm cho đông đảo mọi người biết đến một vấn đề, một tri thức bằng cách truyền đạt trực tiếp hay thông qua hình thức nào đó hoặc làm cho mọi người đều biết đến”¹.

Theo tác giả Lê Minh Trường, phổ biến pháp luật là hoạt động có định hướng, có tổ chức nhằm truyền đạt nội dung pháp luật, giúp người dân có hiểu biết về pháp luật, nâng cao ý thức tuân thủ và chấp hành pháp luật, từ đó, hình thành hành vi phù hợp với đòi hỏi của pháp luật hiện hành².

Theo Từ điển Bách khoa Việt Nam, giáo dục pháp luật là sự tác động định hướng của tổ hợp các quá trình xây dựng pháp luật, áp dụng pháp luật, tuyên truyền, giải thích pháp luật nhằm nâng cao ý thức pháp luật³.

Tác giả Ngô Quỳnh Hoa cho rằng: “giáo dục pháp luật là hoạt động có định hướng, có tổ chức, do các chủ thể có chức năng, nhiệm vụ giáo dục pháp luật tiến hành thông qua các phương pháp, hình thức đa dạng, linh hoạt, phù hợp với đặc điểm của từng đối tượng, vùng miền nhằm truyền tải kiến thức, nội dung, quy định pháp luật liên quan mật thiết đến cuộc sống của người dân; thông tin về thực tiễn thi hành pháp luật; hướng dẫn kỹ năng chủ động, tự giác, tìm hiểu, sử dụng, chấp hành pháp luật; định hướng, nâng cao nhận thức, từ đó hình thành nên ở họ ý thức pháp luật, tình cảm, niềm tin về pháp luật và hành vi phù hợp với các yêu cầu của pháp luật, bảo vệ được quyền và lợi ích hợp pháp của mình”⁴.

Hiện, ở Việt Nam, xu hướng chung là có sự hợp nhất cả hai khái niệm: PBGDPL - thuật ngữ được dùng chính thức trong Luật Phổ biến, giáo dục pháp luật năm 2012.

Theo nghĩa rộng, PBGDPL là công tác, lĩnh vực hoạt động, gồm tất cả các công đoạn phục vụ cho việc thực hiện PBGDPL (xây dựng chương trình, kế hoạch PBGDPL; triển khai chương trình, kế hoạch PBGDPL thông qua việc

1. Hoàng Phê (2008), *Từ điển tiếng Việt*, Nxb. Đà Nẵng, tr. 973.

2. Lê Minh Trường (2023), *Phổ biến pháp luật là gì? Vai trò của việc phổ biến pháp luật*, <https://luatminhkhue.vn/pho-bien-phap-luat-la-gi-vai-tro-cua-viec-pho-bien-phap-luat.aspx>, truy cập 10/8/2025.

3. *Từ điển Bách khoa Việt Nam*, Nxb. Từ điển bách khoa, Hà Nội, 2002.

4. Ngô Quỳnh Hoa (2022), *Bàn về khái niệm giáo dục pháp luật*, trang thông tin về phổ biến, giáo dục pháp luật Bộ Tư pháp, <https://pbgdpl.moj.gov.vn/qt/tintuc/Pages/trao-doi-kinh-nghiem.aspx?ItemID=160>, truy cập ngày 10/8/2025.

áp dụng các hình thức, biện pháp PBGDPL; hướng dẫn, kiểm tra, đôn đốc, sơ kết, tổng kết việc thực hiện chương trình, kế hoạch PBGDPL). Theo nghĩa hẹp, PBGDPL là truyền đạt tinh thần, nội dung pháp luật giúp đối tượng tác động hiểu và hình thành ở họ tri thức pháp luật, tình cảm, hành vi phù hợp với các đòi hỏi theo các quy định pháp luật hiện hành.

PBGDPL là quá trình hoạt động thường xuyên, liên tục và lâu dài của chủ thể tuyên truyền lên đối tượng, là cầu nối để chuyển tải pháp luật vào cuộc sống. Trong công tác quản lý nhà nước, PBGDPL được hiểu theo nghĩa rộng và được xác định là công việc trọng tâm, thường xuyên của các cơ quan nhà nước, các cấp, các ngành.

1.2. Đặc điểm của hoạt động phổ biến, giáo dục pháp luật ở khu vực biên giới

Hoạt động PBGDPL ở khu vực biên giới diễn ra trong điều kiện địa lý - xã hội đặc thù. Khu vực biên giới có địa hình phức tạp, giao thông khó khăn, phần lớn các xã biên giới nằm ở vùng núi, vùng sâu, vùng xa, có địa hình hiểm trở, dân cư phân bố thưa thớt, phân tán, gây trở ngại cho việc tổ chức các hoạt động tập trung hoặc di chuyển để tuyên truyền pháp luật. Đây là khu vực còn thiếu về cơ sở vật chất, hạ tầng thông tin, không có điện ổn định, thiếu thiết bị truyền thanh - truyền hình, sóng điện thoại yếu, gây hạn chế trong việc ứng dụng công nghệ thông tin để phổ biến pháp luật.

Đối tượng PBGDPL có đặc điểm dân tộc, văn hóa và nhận thức đặc thù. Đa số là đồng bào dân tộc thiểu số, vì vậy, còn hạn chế về khả năng sử dụng tiếng Việt, trình độ học vấn không đồng đều, việc hiểu và vận dụng pháp luật còn hạn chế, nhiều người dân vẫn

sống theo tập quán, lệ làng, luật tục thay vì pháp luật. Ảnh hưởng của phong tục, tôn giáo và mê tín dị đoan khiến một số vùng biên còn tồn tại tình trạng tảo hôn, hôn nhân cận huyết, thờ cúng tín ngưỡng cực đoan, bị các đối tượng phản động lợi dụng để chống phá hoặc lôi kéo vượt biên trái phép.

Nội dung PBGDPL mang tính chuyên biệt. Hoạt động PBGDPL ở khu vực biên giới không chỉ giới hạn ở các lĩnh vực pháp luật phổ thông (như dân sự, hôn nhân, gia đình), mà còn gồm nhiều chế định pháp luật đặc thù như: Luật Biên giới quốc gia năm 2003, sửa đổi, bổ sung năm 2020 (Luật Biên giới quốc gia năm 2003) quy định về hành vi bảo vệ đường biên, cột mốc, trách nhiệm của công dân trong quản lý biên giới; pháp luật về xuất, nhập cảnh, phòng, chống mua bán người, chống vượt biên trái phép - những vấn đề rất phổ biến ở khu vực giáp ranh; Luật Lâm nghiệp năm 2017, Luật Đất đai năm 2024, Luật Địa chất và khoáng sản năm 2024 - do người dân sống phụ thuộc nhiều vào tài nguyên thiên nhiên, dễ bị dụ dỗ hoặc vi phạm do thiếu hiểu biết; pháp luật về tôn giáo, tín ngưỡng - phòng, chống hoạt động truyền đạo trái phép, kích động ly khai, gây chia rẽ khối đại đoàn kết dân tộc.

Hình thức PBGDPL cần linh hoạt, sáng tạo, phù hợp với hoàn cảnh thực tế. Do điều kiện khách quan, có nhiều hạn chế (địa hình, ngôn ngữ, dân trí...), các hình thức tuyên truyền, PBGDPL ở vùng biên phải linh hoạt, kết hợp tuyên truyền trực tiếp (đi từng nhà, gặp từng người) với truyền thông gián tiếp (loa phát thanh, bảng tin, tờ rơi...). Quá trình tuyên truyền, PBGDPL cần gần gũi, dễ hiểu, sử dụng tiếng dân tộc, lồng ghép vào các

hoạt động văn hóa, lễ hội, sinh hoạt cộng đồng. Bên cạnh đó, hình thức tuyên truyền pháp luật cần phải sáng tạo như dùng hình thức sân khấu hóa, kịch ngắn, tiểu phẩm, hò vè. Vì phân bố dân cư phân tán nên tổ chức các đội tuyên truyền lưu động (Công an xã, Bộ đội biên phòng, Đoàn Thanh niên...) để tiếp cận từng nhóm dân cư nhỏ.

Hoạt động PBGDPL yêu cầu sự phối hợp chặt chẽ, đa ngành, đa lực lượng. Ở khu vực biên giới, hoạt động PBGDPL không thể do một lực lượng đơn lẻ thực hiện mà cần có sự phối hợp liên ngành, liên lực lượng gồm: Công an xã (lực lượng nòng cốt, thường trực tại cơ sở); Bộ đội biên phòng (lực lượng gắn bó chặt chẽ với Nhân dân, am hiểu địa bàn, có uy tín); chính quyền xã, Mặt trận và đoàn thể (lực lượng hỗ trợ triển khai tuyên truyền diện rộng); già làng, trưởng bản, người có uy tín trong cộng đồng (là “cầu nối” để đưa thông tin pháp luật đến với người dân bằng hình thức “truyền miệng dân gian” rất hiệu quả).

PBGDPL phải gắn kết chặt chẽ giữa tuyên truyền pháp luật với xây dựng thế trận an ninh nhân dân. PBGDPL ở biên giới không chỉ là hoạt động tuyên truyền thông tin mà còn góp phần trực tiếp xây dựng thế trận lòng dân, giúp người dân tin tưởng vào pháp luật, từ đó, tự giác tham gia giữ gìn an ninh, trật tự, tạo “lá chắn mềm” bảo vệ biên giới. Nhân dân hiểu luật sẽ không tiếp tay cho vi phạm pháp luật, góp phần bảo vệ đường biên, cột mốc, an ninh biên giới, từ đó, huy động sức mạnh toàn dân trong đấu tranh, ngăn chặn các loại tội phạm và các thế lực thù địch lợi dụng vấn đề

dân tộc, tôn giáo để phá hoại khối đại đoàn kết dân tộc.

PBGDPL giúp gắn ổn định chính trị với phát triển kinh tế - xã hội và nâng cao chất lượng cuộc sống, giúp người dân hiểu biết về các chính sách ưu đãi, hỗ trợ phát triển sản xuất, giảm nghèo, an sinh xã hội, từ đó, nâng cao đời sống vật chất, tinh thần, góp phần xây dựng nông thôn mới, giữ chân người dân bám đất, bám làng, không di cư tự do. Điều kiện về kinh tế - xã hội trên thực tế có tác động rất lớn đến tính bền vững của công tác PBGDPL tại vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi, biên giới. Điều kiện kinh tế - xã hội thuận lợi sẽ thúc đẩy việc đầu tư các điều kiện bảo đảm để triển khai công tác PBGDPL được diễn ra thuận lợi, đạt chất lượng, hiệu quả thực chất, bền vững. Ngược lại, khi điều kiện kinh tế - xã hội kém phát triển hoặc phát triển thiếu bền vững, không ổn định sẽ ảnh hưởng tiêu cực tới chất lượng, hiệu quả của công tác PBGDPL tại vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi, biên giới⁵.

2. Thực trạng công tác phổ biến, giáo dục pháp luật của lực lượng Công an xã ở khu vực biên giới

Thực hiện Nghị quyết số 22-NQ/TW ngày 15/3/2018 của Bộ Chính trị về tiếp tục đổi mới, sắp xếp tổ chức bộ máy Bộ Công an tinh gọn, hoạt động hiệu lực, hiệu quả, Đảng ủy Công an Trung ương, Bộ Công an đã tập trung lãnh đạo, chỉ đạo Công an các đơn vị, địa phương quyết liệt thực hiện công tác sắp xếp, kiện toàn tổ chức bộ máy theo hướng “Bộ tinh, tỉnh mạnh, huyện toàn diện, xã bám cơ sở”, nhất

5. Lê Vệ Quốc, *Một số yếu tố tác động đến công tác phổ biến, giáo dục pháp luật tại vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi hiện nay*, Tạp chí Nghề luật, tháng 7/2024.

là đẩy mạnh triển khai xây dựng Công an xã chính quy trên phạm vi toàn quốc. Đồng thời, thực hiện mô hình chính quyền hai cấp (cấp tỉnh và cấp xã) không tổ chức cấp huyện, Công an xã đóng vai trò quan trọng vì được bố trí tại địa bàn cơ sở, thi hành nhiệm vụ bảo đảm an ninh, trật tự, trong đó có nhiệm vụ tuyên truyền, giáo dục chính sách, pháp luật cho Nhân dân; phối hợp với các cơ quan, ban, ngành, tổ chức xã hội, đoàn thể, quần chúng thực hiện chính sách, pháp luật. Đặc biệt, ngày 18/10/2021, Thủ tướng Chính phủ ký Quyết định số 1739/2021/QĐ-TTg phê duyệt Đề án “Nâng cao hiệu quả công tác PBGDPL gắn với vận động quần chúng Nhân dân chấp hành pháp luật tại cơ sở của lực lượng Công an nhân dân giai đoạn 2021 - 2027”. Thực hiện các chủ trương, chính sách và quy định trên, thời gian qua, lực lượng Công an xã cùng với các sở, ngành trên các địa bàn biên giới tích cực tham gia công tác PBGDPL cho người dân, góp phần nâng cao nhận thức, ý thức chấp hành pháp luật cho cán bộ, Nhân dân khu vực biên giới, bảo đảm an ninh chính trị, trật tự, an toàn xã hội trên địa bàn.

Để có thể làm tốt nhiệm vụ PBGDPL, những năm qua, lực lượng Công an xã đã phối hợp chặt chẽ với cấp ủy, chính quyền địa phương tiến hành tuyên truyền, PBGDPL với nhiều nội dung pháp luật mới và hình thức tuyên truyền phong phú, đa dạng.

2.1. Về nội dung phổ biến, giáo dục pháp luật

Công tác PBGDPL của lực lượng Công an xã ở địa bàn cơ sở khu vực biên giới chủ yếu tập trung vào các quy định về bảo vệ chủ quyền biên giới quốc gia, các văn bản pháp luật có liên quan trực tiếp đến bảo đảm

an ninh quốc gia, giữ gìn trật tự, an toàn xã hội ở khu vực biên giới và các quy định của pháp luật về an ninh, trật tự liên quan trực tiếp đến quyền, nghĩa vụ của công dân như: các quy định pháp luật về hình sự; dân sự; thi hành án; xử lý vi phạm hành chính; cư trú; đăng ký, quản lý vũ khí, vật liệu nổ, công cụ hỗ trợ; phòng cháy, chữa cháy; bảo đảm trật tự, an toàn giao thông; phòng, chống ma túy và tệ nạn xã hội, phòng, chống mua bán người; các quy định liên quan đến tảo hôn, cận huyết thống, chống bạo lực gia đình và hủ tục lạc hậu; bảo vệ và phát triển rừng; chính sách liên quan đến nông nghiệp, nông dân, nông thôn; các chính sách về an sinh xã hội, chính sách dân tộc của trung ương, của tỉnh... Tài liệu tuyên truyền được soạn theo hướng ngắn gọn, dễ hiểu, dễ nhớ, dễ thực hiện, phù hợp với trình độ nhận thức của đồng bào vùng biên giới. Công tác PBGDPL không chỉ giới thiệu các văn bản pháp luật cho người dân mà còn đối thoại, trao đổi trực tiếp, kịp thời tư vấn giải quyết những vướng mắc mà người dân quan tâm.

2.2. Về hình thức phổ biến, giáo dục pháp luật

Lực lượng Công an xã đã triển khai nhiều hình thức PBGDPL đa dạng, sáng tạo và sát với đặc điểm địa phương, như:

- Tổ chức các buổi sinh hoạt pháp luật tại thôn, bản, trường học và điểm chợ biên giới. Đây là mô hình phổ biến, mang lại hiệu quả rõ rệt vì tiếp cận đúng đối tượng, đúng thời điểm. Tại Tuyên Quang, Công an xã Đồng Văn phối hợp với đồn biên phòng tổ chức buổi sinh hoạt pháp luật tại thôn Há Súa, thu hút được hơn 100 người dân tham dự. Các nội dung tuyên truyền tập trung vào Luật Biên giới

quốc gia năm 2003, phòng, chống tội phạm, ma túy, xuất nhập cảnh trái phép, tảo hôn, bạo lực gia đình...

- Tiến hành phổ biến pháp luật lưu động bằng xe máy, loa phát thanh di động đến từng cụm dân cư, vùng sâu, vùng xa. Hình thức này đặc biệt hiệu quả ở những địa bàn hiểm trở, dân cư phân tán. Nhờ đó, người dân được tiếp cận pháp luật ngay tại nơi sinh sống mà không cần di chuyển xa.

- Phối hợp với Bộ đội biên phòng, chính quyền, đoàn thể địa phương tổ chức các chương trình PBGDPL. Đây là điểm nổi bật trong công tác tuyên truyền, PBGDPL thời gian qua của lực lượng Công an xã. Công an xã đã phối hợp với Bộ đội biên phòng, chính quyền, đoàn thể địa phương tổ chức những chương trình tuyên truyền pháp luật như: xây dựng mô hình “Xã không ma túy”; trao tặng người dân “Móc khóa an ninh, trật tự” có in số điện thoại trực ban của Công an xã để người dân có thể nhanh chóng báo tin cho lực lượng Công an tại cơ sở khi phát hiện và tố giác tội phạm, các hành vi vi phạm pháp luật; xây dựng, quản lý fanpage facebook thu hút gần 1.000 lượt like và theo dõi; xây dựng và ra mắt nhiều mô hình bảo đảm an ninh, trật tự như mô hình “Camera giám sát an ninh trật tự”; mô hình “Khu dân cư bình yên chung sức xây dựng nông thôn mới”; mô hình “Tổ liên gia an toàn phòng cháy, chữa cháy”; mô hình “Điểm chữa cháy công cộng”; mô hình “Zalo kết nối bình yên”; mô hình “Xã không có tội phạm ma túy”, “Bản không tội phạm”; “Thôn bản bình yên, gia đình hạnh phúc” để gắn trách nhiệm của cộng đồng trong phòng, chống tội phạm, giữ gìn an ninh, trật tự. Điển hình, tại xã Cốc Mỳ, huyện Bát Xát,

Lào Cai (nay là xã Trịnh Tường, tỉnh Lào Cai), Công an xã đã phối hợp duy trì hiệu quả mô hình “Tổ tự quản về an ninh, trật tự” tại các thôn giáp biên, góp phần làm giảm đáng kể tình trạng vượt biên trái phép và tội phạm ma túy.

Khi tuyên truyền, PBGDPL, lực lượng Công an xã đã tăng cường sử dụng tài liệu, công cụ hỗ trợ truyền thông như: phát hành tờ rơi, tài liệu pháp luật song ngữ (tiếng Việt và tiếng dân tộc) giúp người dân dễ hiểu, dễ nhớ và tự tra cứu khi cần; kết hợp giải đáp thắc mắc pháp luật trực tiếp, tổ chức “góc tư vấn pháp luật” tại Ủy ban nhân dân xã hoặc trạm Công an để người dân đến hỏi và được giải thích cụ thể. Ở một số xã tại tỉnh Điện Biên, lực lượng Công an phát tài liệu pháp luật bằng song ngữ Thái - Việt cho các hộ dân, đồng thời, bố trí cán bộ trực tư vấn định kỳ hàng tuần.

2.3. Kết quả đạt được và một số khó khăn, hạn chế

Mô hình “Khu dân cư bình yên chung sức xây dựng nông thôn mới” đã góp phần quan trọng nâng cao nhận thức, ý thức chấp hành pháp luật của cán bộ, chiến sĩ và Nhân dân khu vực biên giới, tỷ lệ người dân vi phạm pháp luật giảm rõ rệt qua từng năm. Nhiều xã biên giới có đồng bào dân tộc, người dân có thói quen sử dụng vũ khí tự chế, khi Công an xã tăng cường tuyên truyền, vận động người dân không tàng trữ vũ khí, vật liệu nổ, công cụ hỗ trợ, sau đó, thu hồi được nhiều vũ khí, công cụ hỗ trợ và số vụ vi phạm trong lĩnh vực này đã giảm rõ rệt so với các năm trước. Ở Ba Chẽ (Quảng Ninh), hình thức trao tặng xe đạp cho các hộ giao nộp vũ khí đã tạo hiệu ứng lan tỏa - nhiều hộ muốn giao nộp để được

hưởng phần quà tương tự. Sau các buổi tuyên truyền, phối hợp giữa Công an xã và chính quyền địa phương, số lượng hộ dân đi đăng ký cư trú tăng lên, nhiều hộ dân đã thực hiện khai sinh cho trẻ em đúng thời hạn, thay vì để chậm hoặc không đăng ký từ trước... Công tác mô hình “Khu dân cư bình yên chung sức xây dựng nông thôn mới” đã củng cố và tăng cường niềm tin của cán bộ, Nhân dân với Đảng, chính quyền; phát huy được vai trò của quân chúng Nhân dân trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ biên giới, mỗi người dân là một chiến sỹ biên phòng tích cực tham gia bảo vệ vững chắc chủ quyền lãnh thổ, an ninh biên giới, trật tự, an toàn xã hội.

Tuy nhiên, bên cạnh những kết quả đạt được, công tác PBGDPL của Công an xã khu vực biên giới còn một số khó khăn, hạn chế như:

- Tội phạm ngày càng hoạt động tinh vi, sử dụng công nghệ cao, xuất hiện những loại tội phạm mới cũng như tội phạm có tổ chức, tội phạm đa quốc gia. Thực tế này đòi hỏi phải có những biện pháp quyết liệt, đồng bộ hơn nữa từ Chính phủ, các bộ, ngành và toàn xã hội, trong đó hệ thống pháp luật phải được cập nhật thường xuyên, liên tục, trên cơ sở đó kịp thời tuyên truyền, PBGDPL cho quần chúng Nhân dân để công tác đấu tranh phòng, chống tội phạm trong tình hình mới đạt hiệu quả, đáp ứng yêu cầu đặt ra.

- Một số quy định pháp luật về an ninh, trật tự chưa thống nhất dẫn đến khó khăn trong tuyên truyền, PBGDPL cũng như áp dụng pháp luật, như: mâu thuẫn giữa quy định trong Luật Phòng, chống ma túy năm 2021 và Luật Xử lý vi phạm hành chính năm 2012 (sửa đổi, bổ sung các năm 2020, 2025)

về độ tuổi áp dụng biện pháp đưa vào cơ sở cai nghiện bắt buộc. Khi tuyên truyền, người dân hoặc cán bộ Công an xã có thể không biết phải căn cứ vào luật nào, có thể bị hiểu sai hoặc áp dụng sai đối với người nghiện ma túy là trẻ vị thành niên. Cán bộ tuyên truyền ở cơ sở cũng khó giải thích rõ ràng cho người dân, dẫn tới việc người dân không tin hoặc làm sai. Hay, khi Luật Cư trú năm 2020 định hướng bỏ sổ hộ khẩu giấy, nhưng việc thực hiện bị trì hoãn do hệ thống cơ sở dữ liệu quốc gia chưa hoàn thiện, chưa kết nối liên thông giữa các địa phương. Người dân ở vùng sâu, biên giới khó tiếp cận Internet hoặc các dịch vụ trực tuyến nên khi tuyên truyền mà nói “bỏ sổ hộ khẩu”, dân không hiểu rõ “muốn làm gì thay thế?”, “phải làm thủ tục ra sao?”, dẫn đến hoang mang, ít người thực hiện hoặc làm sai thủ tục. Những vấn đề này xuất phát từ nhiều nguyên nhân như sự chồng chéo, thiếu đồng bộ giữa một số văn bản pháp luật; khó khăn trong việc cập nhật pháp luật, quá trình xây dựng, sửa đổi, bổ sung hệ thống pháp luật cần nhiều thời gian; thiếu hướng dẫn chi tiết, rõ ràng khi áp dụng pháp luật về an ninh, trật tự; khả năng tiếp cận và áp dụng pháp luật của các lực lượng chức năng; hạn chế trong quan hệ phối hợp giữa các cơ quan chức năng trong xây dựng và áp dụng pháp luật về an ninh, trật tự.

- Hạn chế về số lượng và chất lượng đội ngũ tuyên truyền, PBGDPL về an ninh, trật tự. Thiếu cán bộ phù hợp với yêu cầu thực tiễn làm cho công tác tuyên truyền, PBGDPL nhằm bảo đảm an ninh, trật tự gặp nhiều khó khăn, đặc biệt, các vùng biên giới, xa xôi, hẻo lánh. Đồng thời, nguồn ngân sách dành cho đào tạo, bồi dưỡng và phát triển đội ngũ cán bộ

cũng như trang bị phương tiện, cơ sở vật chất phục vụ công tác chưa thực sự bảo đảm ở tất cả các địa phương.

- Một bộ phận dân cư ở khu vực biên giới còn khó khăn trong tiếp cận thông tin pháp luật. Những khó khăn về địa lý và cơ sở hạ tầng làm cho công tác tuyên truyền, tiếp cận thông tin pháp luật nói chung và pháp luật về an ninh, trật tự nói riêng ở các khu vực biên giới gặp nhiều khó khăn. Bên cạnh đó, trình độ dân trí thấp, sự khác biệt về ngôn ngữ và văn hóa giữa các dân tộc; một số người dân chưa có ý thức tìm hiểu pháp luật, chấp hành pháp luật là những rào cản không nhỏ đối với công tác này. Thời gian qua, mặc dù đã có những nỗ lực song sự thiếu hụt về kinh phí, nhân sự, vật tư và chính sách hỗ trợ cụ thể chưa được giải quyết triệt để.

3. Một số giải pháp, kiến nghị

Để công tác PBGDPL của lực lượng Công an xã ở khu vực biên giới đạt chất lượng, hiệu quả cao hơn, thời gian tới, cần thực hiện một số giải pháp sau:

Thứ nhất, tiếp tục quán triệt, triển khai thực hiện hiệu quả các đề án, kế hoạch của Đảng, Nhà nước, Bộ Công an, Ủy ban nhân dân tỉnh trong tuyên truyền, PBGDPL. Tăng cường sự lãnh đạo, chỉ đạo trực tiếp của cấp ủy Đảng, chính quyền các cấp và thủ trưởng Công an các đơn vị, địa phương đối với công tác PBGDPL cho Nhân dân. Thực hiện sự chỉ đạo của cấp trên, Ban chỉ huy Công an xã cần chủ động xây dựng kế hoạch tuyên truyền và chỉ đạo triển khai, tổ chức thực hiện nghiêm túc. Thường xuyên tiến hành rà soát, khắc phục những tồn tại, yếu kém trong công tác tuyên truyền, PBGDPL cho đồng bào dân tộc thiểu số trên tuyến biên giới.

Thứ hai, tiếp tục nghiên cứu, xây dựng, đổi mới nội dung và phương pháp PBGDPL hiện đại, hiệu quả, đa dạng hóa hình thức giáo dục pháp luật về an ninh, trật tự cho người dân, đặc biệt, khu vực biên giới ở những vùng sâu, vùng xa, đồng bào thiểu số... có trình độ dân trí còn thấp, khó khăn trong tiếp cận thông tin về pháp luật. Việc sử dụng công nghệ thông tin để tuyên truyền pháp luật cũng cần được khuyến khích, như tổ chức thi tìm hiểu pháp luật trực tuyến, sử dụng phương tiện truyền thông, kết hợp với những cá nhân có uy tín, có ảnh hưởng tốt đối với cộng đồng trong PBGDPL... Tập trung nâng cao chất lượng các bài tuyên truyền, tổ chức quán triệt đầy đủ các nội dung tuyên truyền phù hợp với đặc điểm và trình độ nhận thức của người dân ở khu vực biên giới. Nhân rộng những mô hình tuyên truyền hay, khắc phục những mặt tồn tại, hạn chế nhằm nâng cao chất lượng công tác tuyên truyền.

Thứ ba, cán bộ, chiến sĩ Công an xã làm công tác PBGDPL cần được đào tạo chuyên sâu, có kiến thức và kỹ năng cần thiết để áp dụng và thực thi pháp luật hiệu quả. Thường xuyên tổ chức các khóa đào tạo, bồi dưỡng nhằm nâng cao năng lực cho đội ngũ này. Cần xây dựng cơ chế kiểm tra, giám sát, kịp thời phát hiện, xử lý các thiếu sót và bất cập trong quá trình thực thi pháp luật về an ninh, trật tự. Đồng thời, có chính sách động viên, khen thưởng kịp thời, thỏa đáng. Bên cạnh đó, quan tâm thực hiện chế độ chính sách, kịp thời động viên khen thưởng cán bộ chiến sĩ hoàn thành tốt nhiệm vụ, có thành tích trong thực hiện công tác, xử lý nghiêm các trường hợp sai phạm.

Thứ tư, huy động tối đa các nguồn lực

xã hội tham gia PBGDPL. Cần ban hành cơ chế phối hợp rõ ràng giữa lực lượng Công an, Quân đội, các tổ chức, đoàn thể chính trị - xã hội, doanh nghiệp và cơ quan truyền thông; thiết lập mạng lưới cộng tác viên pháp luật tại cơ sở. Do đặc điểm địa hình biên giới là đồi núi, khó đi lại, người dân thường sống cách xa nhau, việc tổ chức tuyên truyền tập trung không thuận tiện nên hoạt động PBGDPL cần phải có sự phối hợp chặt chẽ giữa các cơ quan, ban, ngành chức năng. Theo đó, cán bộ, người thực hiện công tác tuyên truyền sẽ triển khai giải pháp “đến từng nhà, gặp từng người” để tuyên truyền, vận động, giải thích trực tiếp cho người dân hiểu chủ trương, chính sách của Đảng, pháp luật của Nhà nước, hiểu được quyền, nghĩa vụ cơ bản của mình. Việc phối hợp, gắn bó thường xuyên giữa lực lượng Công an xã và các cơ quan, ban, ngành chức năng giúp kịp thời tháo gỡ khó khăn, vướng mắc, bắt cập phát sinh từ thực tiễn công tác PBGDPL, giúp công tác tuyên truyền, PBGDPL ở các xã khu vực biên giới đạt chất lượng, hiệu quả cao nhất.

Kết luận

Trong tình hình hiện nay, cần phát huy hơn nữa vai trò của lực lượng Công an xã trong công tác PBGDPL nhằm nâng cao nhận thức, ý thức pháp luật cho cán bộ, chiến sĩ và Nhân dân ở vùng sâu, vùng xa, vùng biên giới, góp phần ổn định tình hình an ninh, trật tự, phòng chống tội phạm, tạo điều kiện để phát triển kinh tế, văn hóa, xã hội, thực hiện thắng lợi hai nhiệm vụ chiến lược “xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa” □

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Hoàng Phê (2008), *Từ điển tiếng Việt*, Nxb. Đà Nẵng.

2. Lê Minh Trường (2023), *Phổ biến pháp luật là gì? Vai trò của việc phổ biến pháp luật*, <https://luatminhkhue.vn/pho-bien-phap-luat-la-gi-vai-tro-cua-viec-pho-bien-phap-luat.aspx>, truy cập 10/8/2025.

3. *Từ điển Bách khoa Việt Nam*, Nxb. Từ điển bách khoa, Hà Nội, 2002.

4. Ngô Quỳnh Hoa (2022), *Bàn về khái niệm giáo dục pháp luật*, trang thông tin về phổ biến, giáo dục pháp luật Bộ Tư pháp, <https://pbgdpl.moj.gov.vn/qt/tintuc/Pages/trao-doi-kinh-nghiem.aspx?ItemID=160>, truy cập ngày 10/08/2025.

5. Lê Vệ Quốc, *Một số yếu tố tác động đến công tác phổ biến, giáo dục pháp luật tại vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi hiện nay*, Tạp chí Nghề luật, tháng 7/2024.

6. Báo Công an nhân dân online, *Công an Nghệ An đẩy mạnh tuyên truyền pháp luật tại địa bàn biên giới*, <https://cand.com.vn/hoat-dong-ll-cand/cong-an-nghe-an-day-manh-tuyen-truyen-phap-luat-tai-dia-ban-bien-gioi-i655880/>, truy cập ngày 10/8/2025.

7. Trang thông tin điện tử Công an tỉnh Hà Tĩnh, *Công an xã biên giới vinh dự nhận Cờ thi đua của Chính phủ*, <https://congan.hatinh.gov.vn/tin-tuc-su-kien/nguoi-tot-viec-tot/cong-an-xa-bien-gioi-vinh-du-nhan-co-thi-dua-cua-chinh-phu-1747871452.caht>, truy cập ngày 10/8/2025.

8. *Vận động thu hồi vũ khí, vật liệu nổ, góp phần giữ gìn bình yên bản làng*, <https://baotuyenquang.com.vn/an-ninh-quoc-phong/202410/van-dong-thu-hoi-vu-khi-vat-lieu-no-gop-phan-giu-gin-binh-yen-ban-lang-bc77104/?utmsource=chatgpt.com>, truy cập ngày 10/8/2025.